

Spolupráce ZZS a TC při neštěstích

*MUDr. Petr Nestrojil CSc.,
Úrazová nemocnice v Brně, traumacentrum
Klinika traumatologie LF MU Brno*

Úvodem

☞ Dobrá spolupráce ZZS s TC je základem dobrého a komplexního léčení poraněného a vede ke snížení následků poranění

☞ Přednáška poukazuje na :

- ❖ podmínky spolupráce ZZS a TC při ošetřování poraněných při neštěstích různého rozsahu*
- ❖ nedostatky, které ztěžují spolupráci při léčení závažných poranění při hromadných neštěstích*
  - dává podněty k další spolupráci a zlepšení komplexní péče o poraněné*

Neštěstí

❖ *podle množství poraněných*

○ *nehoda :
méně než 10*

Neštěstí

❖ *podle množství poraněných*

○ *lehké neštěstí :
10 - 50*

○ *středně těžké
neštěstí : 50 - 100*

Neštěstí

❖ *podle množství poraněných*

○ *hromadné neštěstí :
více než 100*

Neštěstí

❖ *podle množství poraněných*

*Oteroristická akce :
do 1.000*

Neštěstí

❖ *podle množství poraněných*

*Opřírodní katastrofa :
>1.000*

Hlášení neštěstí

❖ *Primární hlášení – laické*

- *nepřesné* : zmatek, desorientace účastníků neštěstí, špatné hodnocení stavu poraněných, lokalizace místa neštěstí, dostupnost, ...

❖ *Reakce dispečinku ZZS*

- *vysílá posádku RLP s lékařem, event. LZS*
- *podle počtu raněných i posádky RZP*
- *lékař RLP = velitel zásahu*

Hlášení neštěstí

❖ Velitel zásahu - lékař RLP

- zpětné hlášení na dispečink ZZS*
  - rozsah neštěstí – počet raněných*
  - závažnost jednotlivých poranění*
  - upřesnění lokalizace zásahu a jeho dostupnost*
  - požadavek na posílení zasahujících posádek*
  - žádá o informaci o místech pro transport poraněných - TC a regionálních nemocnic*
- řídí třídění raněných : karta poraněného*
- určuje pořadí odsunu*

Hlášení neštěstí

❖ Dispečink ZZS

- *aktivuje traumatologický plán regionu*
- *posiluje zasahující posádky*
- *podle potřeby aktivuje výpomoc ze sousedních okresních pracovišť ZZS*
- *informuje vedoucího lékaře zásahu o volných místech pro příjem raněných v regionálních nemocnicích*
  - *závažná poranění přednostně do TC*
  - *lehká poranění na nižší pracoviště a TC*

Hlášení neštěstí

❖ Dispečink ZZS

❖ Informace pro TC a regionální nemocnice

- *počet raněných převážených na pracoviště*
- *závažnost a rozsah jednotlivých poranění*
  - *bezvědomí, intubace, dutinová poranění, krvácení, poranění pánve, mnohočetná poranění končetin - JIP nebo ARO*
  - *monotraumata a další lehká poranění - standardní oddělení*
- *přibližná délka přesunu poraněných do cílového zdravotnického zařízení*

Hlášení neštěstí

❖ Dispečink ZZS

❖ Informace pro TC

vedoucí služby v ÚN má u sebe mobilní telefon

přímý kontakt dispečinku

přímé hlášení

- *počet poraněných*

- *závažnost poranění*

možnost průběžných informací

- *o záchranných pracích*

- *o změnách stavu poraněných*

- *předběžný čas příjezdu do TC*

Katastrofa nebo hromadné neštěstí

❖ Mimořádný stav

závažnost poranění

- *monotrauma až polytrauma*
- *zavřená x otevřená poranění*
- *ohrožení života*

kontaminace, zamoření

❖ třídění postižených a jejich odsun

podle závažnosti poranění

Transport poraněného

❖ *primární transport*

❖ *rozhoduje lékař RLP nebo LZS*

na TC

na nejbližší chirurgické pracoviště

❖ *kriteria*

○ *celkový stav těžce poraněného*

○ *ohrožení vitálních funkcí*

○ *triage závažnosti ohrožení vitálních funkcí*

➔ *transport nesmí ohrozit těžce poraněného na životě*

Traumacentrum : urgentní příjem

ℳ Týmová spolupráce

❖ Vedoucí lékař služby :

úrazový chirurg = vedoucí týmu

anesteziolog event. lékař intenzivista

1 - 2 chirurgové

zdravotní sestry

anestezie

úrazová chirurgie nebo chirurgie

sanitář

Traumacentrum : urgentní příjem

❖ *Vedoucí lékař služby,
event. vedoucí lékař TC*

- *aktivuje všechny lékaře služby*
- *informuje urgentní příjem o počtu a závažnosti ohlášených poraněných*
- *zajišťuje volná lůžka pro poraněné*
  - *lůžka JIP a ARO*
  - *standardní lůžka*
- *informuje operační sál o možných urgentních operacích*

Hromadné neštěstí : urgentní příjem

❖ Vedoucí lékař služby nebo TC

- organizuje obsazení urgentního příjmu*
- určuje obsazení urgentních ambulancí*
- organizuje příjem poraněných*
  - *třídí poraněné*
  - *řídí pořadí jejich vyšetření*
  - *organizuje pořadí urgentních vyšetření*
    - *RTG, CT, sonografie*
    - *konziliární vyšetření*
  - *určuje pořadí urgentních operačních výkonů*

Traumacentrum : Hromadné neštěstí

❖ Vedoucí lékař služby, nebo TC

○ aktivuje traumatologický plán TC

□ svolává zdravotnický personál

- lékaře podle potřebné odbornosti*

- vrchní sestru TC*

- zdravotní sestry - ARO, JIP, instrumentárky op. sálů*

□ zajišťuje dostatečný počet volných lůžek

- standardní oddělení*

- JIP a ARO*

□ informuje operační sál o možných operacích

Traumacentrum : Hromadné neštěstí

❖ Příjem poraněných

nesmí limitovat

množství personálu - lékaři, sestry, instrumentárky

lůžková kapacita

kapacita = průchodnost ambulance

může limitovat

propustnost operačních sálů

počet ventilátorů na ARO a JIP

Převoz těžce poraněného na TC

❖ Triage ohrožení životních funkcí

A. Fyziologické ukazatele

B. Anatomická poranění

C. Mechanismus poranění

D. Pomocná kritéria

Pozitivita

❖ alespoň 1 položka v jedné ze skupin A - C

Převoz těžce poraněného na TC

❖ Triage ohrožení životních funkcí

□ A. *Fyziologické ukazatele*

- GCS méně než 13
- TK - systola méně než 90 torr
- Dechová Frekvence méně než 10 nebo více než 30/min.

□ B. *Anatomická poranění*

○ *Pronikající poranění*

- *kraniocerebrální*
- *dutinová - hrudník, břicho*

○ *Nestabilní*

- *hrudní stěna*
- *pánevní kruh*

○ *Zlomeniny*

- *více než 2 dlouhých kostí (humerus, femur, tibie)*

Převoz těžce poraněného na TC

❖ Triage ohrožení životních funkcí

C. Mechanismus poranění

- *pád s výše* *více než 6 m*
- *sražení vozidlem rychlostí* *více než 35km/hod.*
- *přejetí vozidlem*
- *katapultáž z vozidla*
- *zaklínění ve vozidle*
- *smrt spolujezdce*

D. Pomocná kritéria

- *věk* *méně než 6 let/více než 60 let*
- *komorbidita kardiopulmonální*

Sporné body ve spolupráci TC se ZZS

❖ neadekvátní přeprava poraněného

lehce poraněný je přepravován LZS

pacient v bezvědomí je přepravován RLP bez zajištění - intubace ?

těžce poraněný pacient je přivezen RZP bez lékaře

velké procento jde na vrub špatného primárního (laického) ohlášení závažnosti poranění

nedostatečná erudice některých lékařů RLP

obvodní a praktičtí lékaři, internisté, ...

Sporné body ve spolupráci TC se ZZS

❖ insuficientní hlášení stavu poraněného

hlášení lehkého poranění, ale :

- pacient v bezvědomí, intubován*
- závažná dutinová poranění - polytrauma*
- mnohočetné zlomeniny - zavřené i otevřené*
- velké krevní ztráty - hemoragický šok*

hlášení závažného poranění, ale :

- pacient lucidní*
- lehká poranění - monotrauma*

Sporné body ve spolupráci TC se ZZS

❖ insuficientní hlášení dispečinku :

počet poraněných

- nutné k mobilizaci týmu urgentního příjmu*

- příprava prostředků pro ošetření*

závažnost a rozsah poranění

- přesné hlášení jednotlivých poranění*

- ambulantní ošetření x hospitalizace*

- urgentní operační výkony*

Sporné body ve spolupráci TC se ZZS

❖ insuficientní hlášení dispečinku :

společný zásah více jednotek RLP z různých částí regionu

hlášení jednotlivých dispečinků

odlišná hlášení o počtu a stavu poraněných přepravovaných do nemocnic

zásahu musí velet jeden lékař

❖ veškerá hlášení musí podávat jeden dispečink

Sporné body ve spolupráci TC se ZZS

❖ Špatná komunikace v rámci regionu

*jednotlivá střediska ZZS nehlásí dispečinku
převoz pacienta na specializované pracoviště, TC*

společný dispečink – centrální spojení

*riziko převozu více těžce poraněných na jedno
pracoviště současně*

*jediné hlášení přes regionální dispečink - převoz
pacienta LZS*

randes-vous ?

časová prodleva

předávání informací o stavu pacienta a medikaci

překládání pacienta na parkovištích - etika ?

Sporné body ve spolupráci TC se ZZS

❖ Dokumentace

formulář o výjezdu ZZS

informace o neštěstí

✓ *mechanismus poranění*

✓ *charakter a rozsah dopravní nehody*

časové informace

✓ *čas hlášení = cca čas neštěstí*

✓ *čas výjezdu*

✓ *čas předání*

○ *traumaregistr*

Traumaregistr ČR

- ❖ *Povinný pro všechna TC*
- ❖ *Jednotné hlášení všech závažných poranění : ISS > 16*
  - čas a místo neštěstí, čas přijetí*
  - čas zahájení urgentní operace*
  - závažnost poranění ISS*
  - komplikace a reoperace*
  - délka hospitalizace a cena*

Integrovaný záchranný systém - IZS

❖ Krédo: všechny jednotky mají hlášení společně a jsou současně na místě neštěstí

□ ve většině regionů není funkční

○ společný dispečink 112 - ZZS, HZS, Policie ?

○ dispečer 112 musí předávat zprávy dále

○ většinou sekundární hlášení

▪ nepřesná hlášení

▪ vázne koordinace záchranných jednotek IZS

○ vyprošťování - pozdní příjezd HZS

○ zajištění místa neštěstí Policií

Závěr

- ❖ *dobrá spolupráce mezi dispečinkem ZZS a vedoucím lékařem zásahu*
- ❖ *kvalitní součinnost IZS*
- ❖ *účinná spolupráce mezi sousedními základnami ZZS*
  - ❑ *velí jen vedoucí lékař zásahu*
- ❖ *třídění raněných a dodržování TRIAG ohrožení života pro transport těžce poraněných*

Závěr

- ❖ *dobrá spolupráce regionálního dispečinku ZZS s TC a regionálními nemocnicemi*
  - *přímý kontakt na vedoucího lékaře urgentního příjmu*
  - *přesné hlášení počtu a stavu poraněných převážených na cílové pracoviště*
- ❖ *připravenost TC a regionálních nemocnic na příjem většího počtu poraněných*
- *kvalitní urgentní ošetření poraněných*
- *snížení následků těžkých poranění*

Děkuji

za

pozornost

